خبر

رونمایی از «سرهنگ ثریا» در جشنواره فیلم فجر

یکی از فیلم‌هایی که مخاطبان در بخش مسابقه سینمای ایران در چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر خواهند دید، «سرهنگ ثریا» است.

سرهنگ ثریا که به‌تازگی مراحل فنی آن به پایان رسیده، تازه‌ترین محصول سازمان هنری رسانه‌ای اوج است که از زاویه‌ای متفاوت به حضور سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در پادگان اشرف می‌پردازد.

به جای خلاصه داستان فیلم، این جمله رسانه‌ای شده است: «این راه باگریه باز نمیشه!»

هنوز عکسی از نماهای فیلم و فهرستی از بازیگران این اثر منتشر نشده اما لیلی عاج، کارگردان و جلیل شعبانی، تهیه‌کننده سرهنگ ثریا هستند. شعبانی که سابقه مدیریت تولید در سینما را دارد، در چند سال اخیر تهیه‌کنندگی فیلم‌هایی چون منصور، قسم، سوءتفاهم و روایت‌های ناتمام را برعهده داشت و لیلی عاج هم پیش از این‌که سرهنگ ثریا، نخستین فیلم سینمایی خود را بسازد، از کارگردانان جوان و موفق تئاتر بود و نمایش‌های تحسین‌شده‌ای چون بابا آدم، کجایی ابراهیم؟، قند خون و کمیته نان را روی صحنه برده است. در این میان، بابا آدم فضایی مشترک با سرهنگ ثریا داشت و به افراد فریب خورده‌ای می‌پرداخت که در مقر سازمان مجاهدین خلق گرفتار شده‌اند./ جام جم

زاویه دید

بررسی جشنواره فیلم فجر از نگاه سینماگران (۸)

جشنواره فجر فرصتی برای دیده‌شدن چهره‌های ناشناخته

حسین همدرسی
کارگردان

امسال جشنواره فیلم فجر با حضور فیلم‌های داخلی و خارجی از اهمیت بیشتری نسبت به سال‌های گذشته برخوردار است. خیلی‌ها زمان برگزاری جشنواره فیلم فجر را زمان تحویل سال سینمای ایران می‌دانند. اگر این گفته را درست بدانیم، در سالی که گذشت سینمای ایران که بر اثر کرونا نحیف شده بود، با حواشی زیادی روبه‌رو شد. جشنواره پر حرف و حدیثی که پیش از شروع بعضی از فیلمسازان آن تحریم کردند! سینما در سالی که گذشت با اتفاقاتی چون استقبال نکردن برخی از فیلمسازان برای اکران فیلم‌شان به خصوص در نیمه دوم سال مواجه بود. فیلم‌ها بالاخره اکران شدند تا چراغ سالن‌های سینما خاموش نشود، اما به دلیل شرایط اجتماعی حتی آثار موفق جشنواره‌های پیشین نیز آنچنان که انتظار می‌رفت در گیشه نفروختند.

باتمام این تفاسیر تا چند روز دیگر چهل و یکمین جشنواره فیلم فجر برگزار می‌شود و سینمای ایران مانند هر سال استعدادهای جدیدی را به جامعه فرهنگ و هنر معرفی می‌کند. بسیاری از چهره‌هایی که امروز در سینمای ایران وجهه‌ای بین‌المللی به خود گرفته و به شهرت و محبوبیت داخلی و خارجی رسیده‌اند، از طریق جشنواره فجر معرفی شده‌اند. مجید مجیدی، نرگس آبیار و... از جمله کسانی بودند که آثارشان در جشنواره فیلم فجر بسیار خوش درخشیدند و حضورشان در این جشنواره اسباب دیده‌شدن و شهرت شان را فراهم آورد. بنابراین حضور در جشنواره فجر فارغ از هر کسب نتیجه‌ای برای فیلمسازان بسیار مهم است. آثار حاضر در این رویداد به نوعی اعتبار و آبرو می‌گیرند که این اعتبار راهگشایی برای ادامه مسیرشان در سینما می‌شود.

امسال چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر فعالیت خود را مانند سال‌های گذشته آغاز می‌کند. این جشنواره اهداف و آرمان‌هایی دارد که تاکنون دبیران وقت جشنواره سعی کرده‌اند آن را در دستور کار خود قرار دهند، اما آنچه بیش از هر چیزی باید به آن توجه شود، فلسفه وجودی این جشنواره است. تحریم، تعطیلی، به حاشیه راندن و هتک جایگاه آن نه‌تنها دستاوردی برای سینمای ایران ندارد، بلکه مسیر پیش‌رو را تیره و تار می‌کند. چون این جشنواره فقط امسال برگزار نمی‌شود که امسال را تحریم کنیم، فیلمسازان و هنرمندان سال‌های آینده را چه می‌خواهند بکنند؟ اتفاقات و التهابات اجتماعی دلیل نمی‌شود که سرمایه و زحمتی که تهیه‌کننده و سرمایه‌گذار برای ساخت فیلم کشیده‌است به هدر برود. تحریم و تعطیلی سینما باعث آسیب به بدنه سینما و تمام افرادی می‌شود که از این راه امرار معاش می‌کنند. وقتی امروز می‌بینیم که چرخه سینما می‌چرخد، تحریم سینما چه فایده‌ای دارد؟ البته این نکته را هم باید در نظر گرفت که بعضی از معترضان به برگزاری جشنواره می‌کوشند با این جوسازی‌ها به شهرت خود بیفزایند و گاهی حتی فراموش می‌کنند خودشان زمانی که در همین جشنواره برنده سیمرغ بلورین شدند، چقدر به خود بالیده و شادی کرده‌اند.

شیوع کرونا سینما را به مرز نابودی و رکود کشاند و مدت کمی بود که سینما جانی تازه گرفته بود. به این خاطر باید مانند یک نهال نوپا مراقب آن بود. جشنواره فیلم فجر با فاصله از دیگر جشنواره‌های کشور، مهم‌تر و مشهورتر است فقط امیدوارم به مرور زمان فیلترهای سلیقه‌اش کمتر شود. به این معنا که در جشنواره‌های پیشین فیلمی صرفا به دلیل ممیزی‌های سلیقه‌ای از اکران در جشنواره جا مانده اما چند سال بعد مثلا در گروه هنر و تجربه اکران محدودی گرفته و هیچ تبعاتی هم در جامعه به همراه نداشته‌است. فیلمی که در اکران عمومی یا اکران در گروه هنر و تجربه جا می‌گیرد، حتما با توجه به قوانین رایج در سینمای ایران ساخته شده‌است. بنابراین چرا برای اکران جشنواره‌ای آن اما و اگر می‌آورند؟

جشنواره فیلم فجر پس از فتنه ۸۸

جشنواره‌ای که نسبتی با انقلاب نداشت!

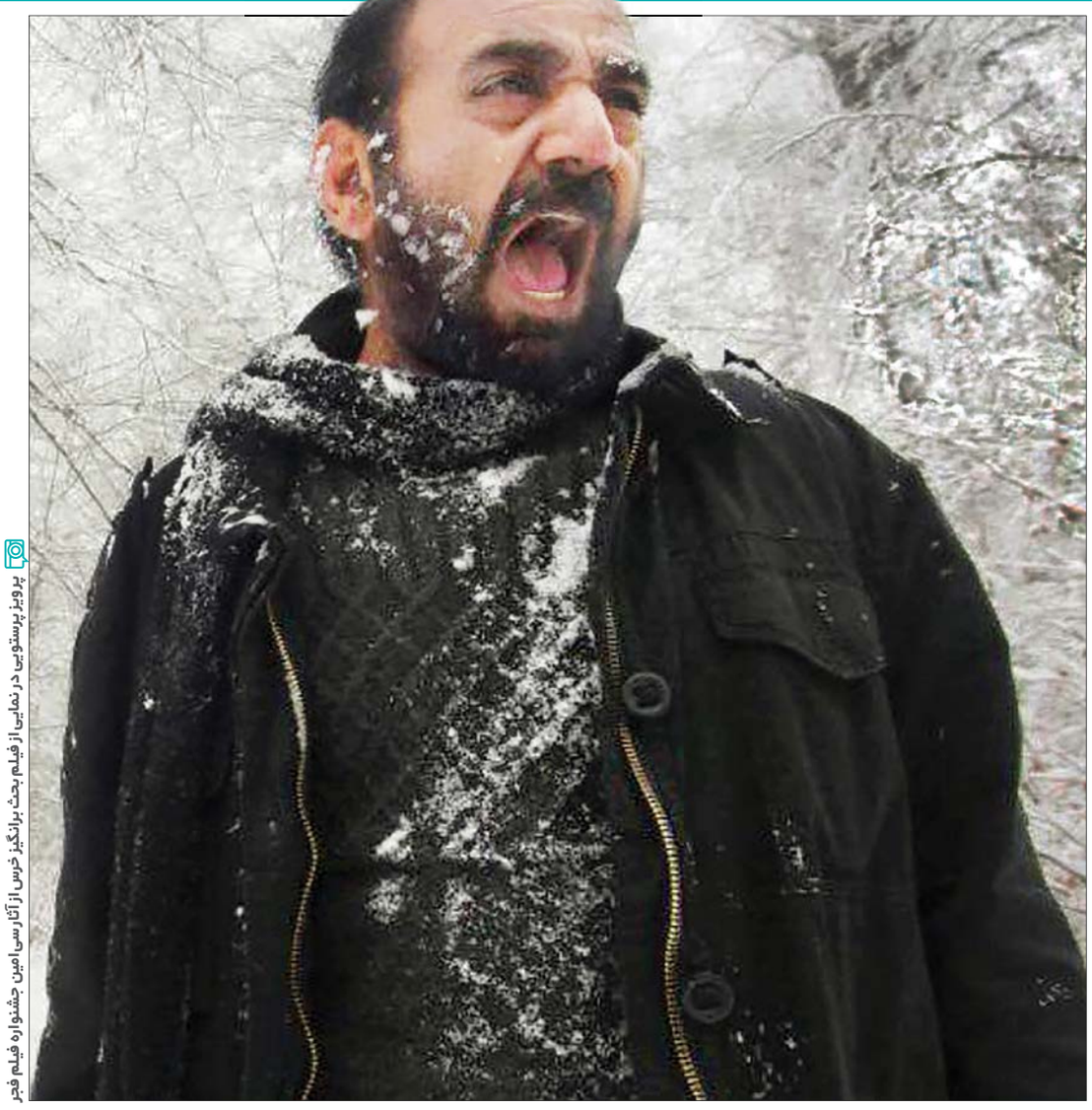

پرویز پرستویی در نمایی از فیلم بحث برانگیز خرس از آثار سی‌امین جشنواره فیلم فجر

سعید مستغاثی
مستندساز و کارشناس سینما

وقتی قبل و بعد از بیست‌وهشتمین دوره جشنواره فیلم فجر در سال ۱۳۸۸، انتقاداتی متوجه مسئولان جدید سینمایی شد، آنها در پاسخ، محصولات به‌نمایش‌درآمده در آن جشنواره را حاصل کار خود ندانسته و برای قضاوت در مورد کارنامه‌شان، منتقدان را به سال بعد حواله دادند که گویا قرار بود کاری بکنند کارستان!

از آنجا که در طول ۲۰ ماه مدیریت جدید، این مسئولان گرامی سینمای ایران هیچ‌گونه برنامه، طرح و استراتژی برای اجرای اهداف و مقاصدشان اعلام نکرده (و تنها مکتوبی که درباره سیاست‌های خود انتشار دادند از یک‌سری کلی‌گویی و تکیه بر نکات حاشیه‌ای فراتر نمی‌رفت)، برای کارشناسان و ناظران آگاه، کنجکاوی‌برانگیز بود که از درون این قوطی شبه‌عطاری چه موجود عجیب‌وغریبی قرار است بیرون بیاید! اما آنچه حاصل و نتیجه بیست‌ونهمین جشنواره فیلم فجر به‌عنوان کارنامه مدیران به‌اصطلاح اصولگرای سینمای ایران (براساس آنچه وعده داده بودند) در انظار عمومی قرار گرفت، در یک عبارت، بسیار ناامیدکننده و غم‌انگیز بود.

نتیجه مدیریت «جامعه اسلامی هنرمندان»

۱ نداشتن هیچ‌گونه نسبت فکری و ساختاری اکثریت قریب به‌اتفاق آثار سینمایی جشنواره ۲۹ با آرمان‌ها و اهداف و باورهای انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری. فی‌المثل اگرچه به اندازه طول سال‌های انقلاب و نظام اسلامی، فیلمی درباره بنیان‌گذار فقید آن ساخته نشد (به جز فیلم/ سریال «صنوبر» ساخته مجتبی راعی در سال ۱۳۸۰) اما پس از سال‌ها سروصدا و غوغا و پروپاگاندا که گویا مرکز حفظ و نشر آثار امام خمینی(ره) در حال تولید فیلمی درباره زندگی ایشان است، دل‌ها خوش بود که سرانجام این طلسم نامبارک شکسته شده، یک تاخیر ۳۰ و چندساله جبران شده و فیلمی درباره زندگی حضرت امام بر پرده سینماها خواهد رفت.

از قضا قرعه این فال به نام جشنواره فیلم فجر بیست‌ونهم و نخستین سال مدیریت کامل «جامعه اسلامی هنرمندان» (که جواد شمقدری و دوستانش از اعضای آن بودند) افتاد و فیلمی به نام «فرزند صبح» ساخته بهروز افخمی و با سرمایه‌گذاری مرکز حفظ و نشر آثار حضرت امام به نمایش درآمد که در واقع توهینی آشکار به مقام و شخصیت آن بزرگوار بود.

گرچه بهروز افخمی در کنفرانس مطبوعاتی پس از فیلم، هرگونه مسئولان خود در قبال آن را نفی و اظهار کرد که مسئولین مرکز حفظ و نشر آثار امام بدون اطلاع او و به‌طور خودسر فیلم را تدوین کرده و اصلا نتیجه حاصله، فیلمی که وی ساخته و مرحوم سیف‌ا... داد مونتاژ کرده بود نیست.

سیاه‌نمایی حتی در سینمای دفاع‌مقدس

۲ جوایز اصلی جشنواره بیست‌ونهم فیلم فجر به فیلم «جرم» و تجلیل ویژه مدیران سینمایی به سازنده آن یعنی مسعود کیمیایی تعلق گرفت. فردی که هیچ قرابتی با اهداف و مانیفست دهه فجر انقلاب اسلامی و جشنواره منتسب به آن یعنی جشنواره فیلم فجر نداشته و ندارد و از قضا تفکرات وی دقیقا در تقابل با آن بوده و هست و خودش نیز همواره از چنین انتسابی برائت جسته است!

۳ سیاه‌نمایی برای سینمای دفاع‌مقدس وجه دیگر جشنواره بیست‌ونهم فیلم فجر بود. متاسفانه در کلیت فیلم‌های تولیدی سال ۸۹ و اکران سال ۹۰ که در این جشنواره به نمایش درآمدند، فقط دو فیلم متعلق به سینمای دفاع‌مقدس وجود داشت. یکی از دو فیلم مذکور به نام «سیزده ۵۹» درباره سرداری از دفاع‌مقدس بود که گویا به مدت ۲۰ و اندی سال در حال کما به‌سر برده، ولی سایر یاران وی (که درمجموع یکی از رزمنده‌ترین گردان‌های سال‌های دفاع را تشکیل می‌دادند) به سقوط اخلاقی و رفتاری در زندگی دچار شده بودند. نمایی که در پایان فیلم از بازماندگان آن گردان رزمنده به نمایش درمی‌آمد، تصویری نابهنجار، معلول و درب‌وداغان از بقایای دفاع‌مقدسی بود که در کلام حضرت امام، برای ملت ایران نعمت و به باور دلسوزان و یاران انقلاب و نظام اسلامی، موجب عزت و سرافرازی ملت ایران در جهان بود.

نبود فضای سالم برای خانواده‌های مسلمان ایرانی

۴ درحالی‌که معاونت سینمایی با قطعیت، به خانواده‌های ایرانی اطمینان داده بود که از جهت سالم بودن فضای سینما می‌توانند با خیال راحت به تماشای آثار جشنواره فیلم فجر بروند اما متاسفانه بسیاری از آثار ایرانی به‌نمایش درآمده در جشنواره بیست‌ونهم فیلم فجر، فضای سالمی برای خانواده‌های مسلمان ایرانی به همراه نداشتند و در این دسته فیلم‌ها به‌شدت روابط غیراخلاقی و نامشروع بین زن و مرد، دختر و پسر و همچنین کاربرد کلام و عبارات مبتذل و مستهجن جنسی (که زبان از بازگویی آنها شرم دارد) جاری بود!

۵ زیر علامت سؤال بردن محکمات دینی و شعائر مذهبی و مظاهر اسلامی از دیگر ضایعات فیلم‌های ایرانی جشنواره بیست‌ونهم فیلم فجر بود. یکی از این مظاهر و محکماتی که مورد انتقاد و اعتراض و بعضا استهزا قرار گرفت، آیه مربوط به قصاص بود که بنا به تصریح وحی الهی در آن برای اهل فکر و اندیشه، حیات وجود دارد، باشد که تقوا پیشه کنند اما بارها طی سال‌های مختلف در فیلم‌های تولیدی این سینما و جشنواره‌های مختلف فیلم فجر زیر علامت سؤال رفت. در جشنواره بیست‌ونهم فیلم فجر هم این روال در فیلم‌های متعددی ادامه داشت.

بوی نامطبوع فتنه ۸۸

۶ ترویج فرقه‌ها و شبه‌عرفان‌های انحرافی در برخی آثار بیست‌ونهمین جشنواره فیلم فجر که یکی دو فیلم از همان آثار مورد تقدیر و تجلیل مدیران جشنواره قرار گرفت. ازجمله فیلم «آسمان محبوب» که متاسفانه چند جایزه اصلی جشنواره را هم دریافت کرد.

سی‌امین جشنواره فیلم فجر نسبتی با انقلاب و نظام اسلامی و مردم نداشت و البته خود مسئولان سینمایی کشور و مدیران جشنواره فیلم فجر نیز به‌طور رسمی و علنی به این حقیقت اعتراف کردند

۷ سیاه‌نمایی از جامعه ایران به‌خصوص نسل جوان ازجمله دیگر موتیف‌های تکراری برخی فیلم‌های جشنواره فیلم فجر بیست‌ونهم در سال ۱۳۸۹ بود که تعارض آشکار خود را با اندیشه و تفکر انقلاب و امام و رهبری به‌وضوح نشان داد. فیلم‌هایی مانند اینجا بدون من، آفریقا، سوت‌پایان، سیزده ۵۹، آقایوسف، ندارها، شش نفر زیر باران، سعادت‌آباد، جرم، پرتقال‌خونی و ... ازجمله این دسته آثار بودند.

۸ متاسفانه از برخی تولیدات جشنواره بیست‌ونهم فیلم فجر و مراسم افتتاحیه و اختتامیه آن و البته اکران ۹۰، بوی نامطبوع جریان فتنه ۸۸ به مشام رسید. چه از سوی فیلمسازی همچون مسعود کیمیایی روی سن مراسم افتتاحیه جشنواره از به‌اصطلاح فیلمسازی (جعفر پناهی) تجلیل کرد که در کنار جریان فتنه ۸۸، همه باورها و اعتقادات و ارزش‌های این ملت را زیر علامت سؤال برد تا فیلم‌هایی همچون گزارش یک جشن (ابراهیم حاتمی‌کیا)، خیابان‌های آرام (کمال تبریزی) و شش نفر زیر باران (علی عطشانی) که مستقیم و غیرمستقیم از جریان فتنه تجلیل کردند و آن را یک خیزش و انعکاس اجتماعی نشان دادند و مبارزات مردم علیه آن را به تمسخر و استهزا گرفتند تا مراسم اختتامیه که بازهم روی صحنه آن از همان به‌اصطلاح فیلمساز فتنه‌گر (جعفر پناهی) تجلیل به‌عمل آمد!

جشنواره سی‌ام؛ گزارش اقلیت

سی‌امین جشنواره فیلم فجر هم نسبتی با انقلاب و نظام اسلامی و مردم نداشت و البته خود مسئولان سینمایی کشور و مدیران جشنواره فیلم فجر نیز به‌طور رسمی و علنی به این حقیقت اعتراف کردند و البته چه کسی جز خود این دوستان می‌توانست مخاطب این سخن و حرف باشند؟!

چه آن هنگام که دبیر جشنواره سی‌ام فیلم فجر در گزارش مراسم اختتامیه خویش از قول یک جانباز ۷۰ درصدی گفت: «پس جای ما روی پرده سینما کجاست؟»

و چه هنگامی که جواد شمقدری، معاونت وقت امور سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سخنرانی خود در همان مراسم سؤال کرد: «مردمی که بیست‌ودوم بهمن در راهپیمایی شرکت کردند، کجای این سینما هستند؟»

به‌جای نمایش دغدغه‌ها و باورهای واقعی مردم بر پرده سینما، جشنواره سی‌ام فیلم فجر مملو از موضوعاتی درباره بحران در جامعه و مهاجرت و عشق‌های ضربدری و سوءظن و خیانت بود.

موتیف‌های تکرارشونده تا نگاه واژگونه به خانواده

القای تصور بحران در جامعه، نگاه واژگونه به خانواده، عشق‌های آبکی و بحران مهاجرت، بحران جوانان و ضد دفاع‌مقدس ازجمله موتیف‌های تکرارشونده اغلب آثار این جشنواره به‌شمار می‌آمد. همچون: تلفن همراه رئیس جمهور، یک سطر واقعیت، پنجشنبه آخر ماه، میگرن، گیرنده، خرس، پذیرایی ساده، زندگی خصوصی، بوسیدن روی ماه، یه عاشقانه ساده، یکی می‌خواد باهات حرف بزنه، چک، پل چوبی، من همسرش هستم، برف روی کاج‌ها، خوابم می‌آد، آزمایشگاه، نارنجی‌پوش، در انتظار معجزه، بی‌خود و بی‌جهت، بغض، تهران ۱۵۰۰، پله‌آخر (علی مصفا) و ...

تنها چند استثنا وجود داشت در فیلم‌هایی مانند قلاده‌های طلا (ابوالقاسم طالبی) به‌عنوان تنها فیلم داستانی در افشای فتنه ۸۸، روزهای زندگی (پرویز شیخ‌طادی) روایتی دیگر از روزهای پایانی دفاع‌مقدس، ملکه (محمدعلی باشه‌آهنگر) حکایتی ناگفته از دیده‌بان‌های دفاع‌مقدس، یک روز دیگر (حسن فتحی) روایتی از دور باطل مهاجرت به خارج کشور، شور شیرین (جواد اردکانی) درباره زندگی شهید محمد کاوه، سلام بر فرشتگان (فرزاد اژدری)، خودزنی (احمد کاوری و مهدی فیوضی)، محرمانه تهران (مهدی فیوضی) و پرواز بادبادک‌ها (علی قوی‌تن) که علی‌رغم تمامی نقاط قوت و ضعف ساختاری و محتوایی، به سرزمین و هویت ملی و دینی ایرانی وفادار نشان دادند و حداقل برای عنوان دهه فجر جشنواره و بیت‌المالی که صرف آن شد، امین بودند و با وجود بعضی بی‌مهری‌ها و کم‌لطفی‌ها، خوشبختانه برخی از جوایز جشنواره (برخلاف سال گذشته) به همین فیلم‌ها تعلق گرفت که بازهم جای شکر و سپاس دارد.

قاب

رونمایی از پوستر جدید «لوپتو»

همزمان با ثبت فروش ۱۵میلیاردی انیمیشن سینمایی «لوپتو» در مجموع گیشه سینماها و اکران‌های سیار، از دومین پوستر رسمی این اثر رونمایی به عمل آمد. انیمیشن سینمایی لوپتو به کارگردانی عباس عسکری و تهیه‌کنندگی محمدحسین صادقی و احسان کاوه که اکران خود را از اوایل آبان ماه آغاز کرده است، توانست در مجموع فروش گیشه سینماها و اکران‌های سیار به مرز ۱۵ میلیارد تومان برسد. داستان این پویانمایی سینمایی درباره یک آسایشگاه روان‌درمانی است که پزشک آنجا تصمیم گرفته است با تولید یک محصول اسباب‌بازی بیماران را درمان کند. فارغ از موضوع مبتنی بر تولید ملی و قصه‌ای پرکشش، یکی از جذابیت‌های لوپتو دوبله آن است که با مدیریت سعید شیخ‌زاده و صداپیشگی گویندگانی چون زنده‌یاد حسین عرفانی، جواد پزشکیان، اکبر منانی و تورج نصر انجام شد.

نظر

موافقت مشروط با اکران فیلمهای خارجی

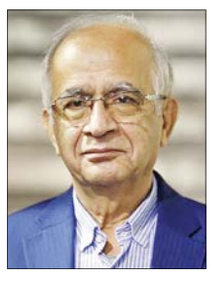

ابراهیم وحیدزاده، کارگردان سینما در پی اعلام اکران فیلم‌های خارجی گفت: با نمایش آثار خارجی موافقم به شرط آن‌که دولت در کنار این کار تدبیری برای رفع معضل بیکاری سینماگران و حمایت از تولید فیلم‌های ایرانی داشته باشد و تدبیری اندیشه کند که مردم دوباره میل و رغبت و انگیزه جدی برای رفتن به سینما و تماشای فیلم‌ها پیدا کنند.

کارگردان فیلم‌های سینمایی «معادله» و «تحفه‌ها» بیان کرد: معتقدم اصولا نمایش فیلم خارجی در هر شرایطی کار خوبی است، چرا که فیلم خارجی می‌تواند باعث شود سطح سلیقه مخاطب بالا برود و از سوی دیگر فیلمسازان ایرانی در قیاس فیلم‌های خود با آثار به روز سینمای جهان سطح کیفی تولیدات خود را افزایش دهند تا از این رهگذر سینمای ایران بتواند خود را به سطح استاندارد جهانی نزدیک کند. وحیدزاده خاطرنشان کرد: مدیران سینمایی اگر می‌خواهند فیلم‌های خارجی را برای گردش مالی بیشتر سینما و خروج گیشه از رخوتی که سال‌هاست دچار آن شده اکران کنند باید بدانند این کار به تنهای کافی نیست و باید تدابیر ویژه‌تری برای رونق دوباره گیشه در نظر گرفت که از جمله آنها حمایت از فیلمسازان برای ساخت فیلم‌های مورد علاقه‌شان است./ سینما پرس

رویداد

حضور جذاب فیلم‌اولی‌ها در فجر

مدیرعامل بنیاد سینمایی فارابی درباره حضور کارگردانان کاراولی در این دوره از جشنواره فیلم فجر گفت: یکی از سیاست‌های سازمان سینمایی در دوره جدید سرمایه‌گذاری بنیاد سینمایی فارابی و توجه جدی‌تر به استعدادیابی کارگردانان فیلم‌اولی و همچنین «راه‌اندازی باشگاه فیلم‌اولی‌ها در بنیاد فارابی» بوده است. تصور می‌کنم بخش قابل توجهی از آثار خیره‌کننده امسال که توجه مخاطب را به خود جلب خواهد کرد، محصول کارگردانان جوان و فیلم‌اولی باشد که استعدادها و سرمایه‌های آینده سینمای ما هستند. مهدی جوادی درباره آثار قابل نمایش در این دوره از جشنواره فیلم فجر بیان کرد: باتوجه به آنچه شنیده و شاهد آن در عرصه تولید بوده‌ام، امسال با تنوع ژانرهای سینمایی روبه‌رو خواهیم بود و آثاری در ژانرهای مختلف از جمله درام، دفاع‌مقدس، اجتماعی، کودک و نوجوان و ورزشی می‌تواند سبد جذابی برای مخاطبان حرفه‌ای جشنواره فیلم فجر فراهم آورد./ ستاد جشنواره فیلم فجر